

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Баранова В. Г.
“ ” 20 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 6.030508 «Фінанси і кредит»**

за темою:

«Особливості організації фінансів страхової компанії»

Виконавець:
студентка факультету фінансів
та банківської справи

Дромашко Катерина Олегівна

/підпис/

Науковий керівник:
старший викладач

Сташкевич Наталія Миколаївна

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	6
1.1 Теоретична сутність організації фінансів страхової компанії	6
1.2 Склад і структура організації фінансів страхової компанії.....	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ».....	19
2.1 Організаційно-економічна характеристика страхової компанії «Арсенал Страхування»	19
2.2 Організація фінансів у страховій компанії «Арсенал Страхування».....	25
2.3 Аналіз та оцінка діяльності організації фінансів в страховій компанії «Арсенал Страхування».....	29
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	46
3.1 Напрями удосконалення організації фінансів страхової компанії	46
3.2 Інноваційні підходи до організації фінансів в страховій компанії	48
ВИСНОВКИ.....	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Серед відмінних рис сучасного страхового ринку України слід виділити прагнення до консолідації страхової діяльності, а з іншого боку посилення конкурентної боротьби на ринку. Те й інше вимагають від страховиків забезпечення високої якості послуг страхувальникам за рахунок підвищення економічної ефективності своєї діяльності та оптимізації внутрішніх процесів. Економічна ефективність діяльності страхової організації залежить, перш за все, від організації фінансів і від роботи з мінімізації ризиків, що загрожують бізнесу компанії.

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю регулювання діяльності страхової організації, яке слід здійснювати шляхом організації фінансів, так як вони відображають поточний стан компанії, дозволяють прогнозувати і планувати результати майбутньої діяльності. Організація фінансів, включає оперативне реагування на зміни економічної ситуації, а також постійний моніторинг, змін, планування і моделювання діяльності страховика. Тому першочерговим завданням для страховика є розробка моделі фінансових потоків, що характеризує специфіку його бізнесу і дозволяє врахувати всі можливі зовнішні і внутрішні зміни.

Крім того, необхідно виявити ризики, пов'язані з діяльністю компанії, визначити методики їх оцінки та врахувати їх в рамках фінансової моделі. Використання такої моделі дозволить отримувати і аналізувати інформацію про стан всіх аспектів бізнесу страховика, приймати управлінські рішення, відповідні поточним потребам. Реалізуються дані процеси сьогодні шляхом впровадження інформаційних технологій, модель даних в яких відповідає організації фінансів, що відображає специфіку компанії.

В ЄС основним документом, що регулює організацію фінансів страхових компаній, є концепція платоспроможності Solvency , існуюча в рамках системи державного контролю за діяльністю страхових компаній. Поточна система контролю платоспроможності страховиків в ЄС була створена в 70-х роках з подальшими доробками і оновленнями 2002р. Відповідно до

першої директивою органи страхового нагляду повинні були контролювати рівень платоспроможності страхової компанії, правильність формування страхових резервів і їхнє розміщення.

В даний час стало очевидним, що органи страхового нагляду не повинні обмежуватися контролем рівня платоспроможності, методик формування та способів розміщення страхових резервів, а повинні перевіряти надійність систем управління, ведення бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю страхових компаній. У зв'язку з цим в ЄС розробляється нове покоління директив в області контролю за платоспроможністю страхових компаній (Друга директива по неплатоспроможності - Solvency метою якої є перегляд Європейської системи контролю за страховими компаніями).

В якості інформаційної бази дослідження використовувалися законодавчі акти і дані офіційної статистики України, державні служби страхового нагляду, робочі матеріали страхових організацій, публікації в періодичній фінансовій і економічній пресі, аналітичні та статистичні огляди, нормативні акти Європейського союзу, а також належні до даної проблеми праці вчених, Адамчук Н.Г., Ахвледіані Ю.Т., Балакіревої, В.Ю., Віханського О.С., Гварліані Т.Є., Горбунова А.Р., Зозулі Н.В., Івашкина Є.І., Коломина Є.В., Орланюк-Малицької Л.А., Рябікина В.І., Турбіної К.Є., Хоминич І.П., Шеремета, В.В., Юлдашева Р.Т. та інших економістів.

Метою даної роботи є узагальнення теоретичних особливостей та практичних засад процесу організації фінансів страхової компанії.

Завданнями, які вирішувалися в процесі написання дипломної роботи, є наступні:

- охарактеризувати теоретичну сутність організації фінансів страхової компанії;
- розглянути склад і структуру організації фінансів страхової компанії;
- провести організаційно-економічну характеристику страхової компанії «Арсенал Страхування»;
- проаналізувати фінансову діяльність страхової компанії «Асенал Страхування»;

- провести економіко-математичне моделювання оцінки страхової компанії;
- розробити шляхи та методи вдосконалення ефективності організації фінансів страхової компанії;
- знайти інноваційні підходи до організації фінансів в страховій компанії;

Об'єкт дослідження – процес організації фінансів СК «Асенал Страхування».

Предмет дослідження – практичне та методологічне значення щодо організації фінансової діяльності СК «Асенал Страхування».

Теоретична значущість роботи полягає в тому, що в ході дослідження отримані результати і обґрунтовані положення, які можуть бути використані при здійсненні фінансового менеджменту в страхових організаціях, а також органами державного страхового нагляду при контролі ефективності роботи страхових компаній. Конкретне застосування можуть знайти: про розроблена методика управління фінансовими потоками; про ідентифіковані ключові етапи впровадження системи управління фінансовими потоками; про методику обліку ризиків в рамках управління фінансовими потоками страховика.

Практична значимість роботи полягає в тому, що результати дипломного дослідження можуть знайти практичне застосування в: діяльності органів державного страхового нагляду; управлінської діяльності страховиків; в навчальному процесі при проведенні занять з дисциплін: «Страхова справа», «Страховий менеджмент», «Фінансовий менеджмент страхової компанії».

Методологічні основи дослідження. Методологія дослідження ґрунтується на аналізі сучасної теорії і практики фінансового менеджменту в страхових компаніях, методах порівняльного аналізу і синтезу. В роботі використані методи і прийоми: наукова абстракція, дедукція та індукція, методи класифікації та побудови типології, метод формалізації, методи статистичного аналізу. При у розробці методики організації фінансів використані також методи статистики, управлінського обліку та бюджетування.

ВИСНОВКИ

1. Страхування є специфічним видом підприємницької діяльності, поява якого в Україні пов'язана із скасуванням державної монополії у сфері страхування. Демоніфікація страхової справи і виникнення страхових компаній як повноцінних суб'єктів господарювання вимагає переосмислення місця та ролі їхніх фінансів у складі фінансової системи країни вже як ланки децентралізованих фінансів.

2. З урахуванням сутності децентралізованих фінансів та особливостей страхової діяльності можна визначити фінанси страхових організацій як регульовані державою економічні відносини у грошовій формі, які виникають в процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів страховика для забезпечення його статутної діяльності, власного розвитку та інтересів засновників. Фінансові відносини, які опосередковують кругообіг коштів страхової організації виникають між страховиком та страхувальниками, засновниками, державою, перестраховиками, персоналом та іншими суб'єктами. Матеріальним втіленням фінансових відносин на рівні суб'єктів господарювання є фінансові ресурси.

3. Забезпечення функціонування страхових компаній необхідними фінансовими ресурсами для досягнення поставлених завдань економічного і соціального розвитку здійснюється у процесі її фінансової діяльності. Фінансова діяльність страхової компанії розглядається у вузькому і широкому розумінні. За П(С)БО №4 «фінансова діяльність — діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства». Управління капіталом страхової компанії донедавна розглядалося виключно з точки зору забезпечення виконання страховиком своїх зобов'язань перед страхувальниками, тобто лише з позицій достатності капіталу й тільки державою в особі регуляторних органів. Однак останнім часом страхова діяльність вважається досить привабливою для інвестування, що зумовлює інтерес до питань управління капіталом страховика з метою

визначення його вартості, структури, ціни залучення та порівняння з можливими альтернативними вкладаннями.

4. Розвиток суб'єкта страхового бізнесу — це незворотна, спрямована, закономірна зміна у його соціально-економічній системі, що відбувається під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів і передбачає перехід страховика з одного стану в інший, що супроводжується зміною його кількісних та якісних характеристик. Це довгострокова категорія, тому і показники, що характеризують ефективний розвиток, повинні визначатись через методи стратегічного аналізу. Ефективний розвиток страхової компанії передбачає зростання її фінансового результату та ринкової вартості за умови забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності.

5. СК «Арсенал Страхування» є однією з перших страхових організацій України. Страхова компанія надає широкий спектр послуг у сфері обов'язкового та добровільного страхування. Однак у досліджуваному періоді спостерігалось зниження обсягу страхових платежів з видів обов'язкового та добровільного страхування. Позитивно оцінено зростання валюти балансу. В структурі пасивів найбільша питома вага припадає на власний капітал (86,7%), що свідчить про значну фінансову стійкість страховика.

6. В цілому загальна оцінка фінансового стану страховика за тестами раннього попередження може бути визначена як задовільна, що свідчить про відсутність серйозних проблем у страхової компанії і про те, що фінансові показники знаходяться на середньому рівні.

7. При проведенні аналізу пасиву балансу було визначено, що на 86,7% діяльність страхової компанії фінансується за рахунок власного капіталу. Необхідно зазначити, що це забезпечує досить високу фінансову стійкість, що є важливим для страхувальників оскільки свідчить про її надійність. Однак при цьому її страхові резерви недостатньо залучаються для фінансування діяльності страхової компанії, які на відміну від власного капіталу і банківських кредитів є безкоштовним джерелом фінансових

ресурсів. Чисті страхові резерви складають лише 7,9% в структурі пасивів, що пов'язано зі значною часткою перестраховиків в страхових резервах.

8. У досліджуваному періоді спостерігається висока залежність страхової компанії від перестраховиків. Висока частка прав вимог до перестраховиків у структурі страхових резервів свідчить, що страхова компанія намагається максимально передати ризик і залишити менший обсяг страхових резервів, якими необхідно управляти з позицій їх можливого інвестування. Це сприяє зниженню ризику, однак в той же час спричиняє зниження обсягу фінансових ресурсів, що можуть приносити дохід шляхом їх ефективного інвестування в дозволені законодавством активи.

9. Рівень ефективності фінансово-господарської діяльності страхової компанії значною мірою визначається цілеспрямованим формуванням її капіталу. Оптимізація структури капіталу передбачає досягнення такого співвідношення між власним і залученим капіталом, за якого забезпечується оптимальне поєднання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості страховика. За критерієм мінімізації вартості капіталу та максимізації рівня фінансової рентабельності оптимальною є структура капіталу, за якої діяльність страхової компанії фінансується за рахунок власного капіталу без залучення кредитів.

10. Розроблені планові показники балансу та звіту про фінансові результати свідчать про ефективний розвиток страхової компанії, оскільки у прогностичному періоді спостерігається зростання чистого прибутку, показників рентабельності та ринкової вартості страхової компанії і при цьому забезпечується досить високий рівень фінансової стійкості та платоспроможності, що має важливе значення для страхової компанії з огляду на тягар соціальної відповідальності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Архипов О. Є. Аналіз даних та статистична обробка сигналів : методичні вказівки до комп'ютерного практикуму для студентів Фізикотехнічного інституту НТУУ «КПІ» спеціальності 8.080201 «Прикладна математика» / О. Є. Архипов, С. А. Архіпова. – К. : НТУУ«КПІ», 2012. – 82 с.
2. Ачкасова С. А. Оцінка стресостійкості страхових компаній : автореф. дис...канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / С. А. Ачкасова. – Харків, 2013. – 23 с.
3. Базилевич В. Д. Страхова справа : монографія / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – 351 с.
4. Байстріюченко Н. О. Вплив динаміки структури капіталу на фінансово-економічні результати діяльності підприємства : дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами / Н. О. Байстріюченко. – Суми, 2011. – 212 с.
5. Баранова В. Г. Страховий капітал: проблеми формування / В. Г. Баранова // Економічні інновації. – 2012. – № 49. – С. 82–88.
6. Белоусов М. О. Збільшення статутного капіталу: правові та облікові наслідки / М. О. Белоусов // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 4. – С.17–21.
7. Бойко А. О. Теоретичні основи та практичний досвід забезпечення фінансової стійкості страхової компанії / А. О. Бойко // Економічні науки. Серія Облік і фінанси : збірник наукових праць / Луцький національний технічний університет. – 2010. – Вип. 7 (25). – Ч. 4. – С. 36–50.
8. Бондаренко Т. В. Аналіз основних джерел формування власного капіталу на промисловому підприємстві [Електронний ресурс] / Т. В. Бондаренко. – Режим доступу http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/ejournals/eui/2013_1/index.htm.
9. Бондаренко Л. П. Метод визначення оптимального співвідношення власного і позикового капіталів промислово-фінансової групи на основі

економічної доданої вартості / Л. П. Бондаренко // Проблеми економіки. – 2012. – № 4. – С.162–165.

10. Буряк А. В. Метод фінансових коефіцієнтів як інструмент оцінки ефективності діяльності українських банків / А. В. Буряк // Економічний часопис-XXI. – 2011. – № 11–12. – С. 61–64.

11. Василенко О. А. Математично-статистичні методи аналізу у прикладних дослідженнях : навч. посіб. / О. А. Василенко, І. А. Сенча. – 186 Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. – 166 с.

12. Веселовский М. Я. Страховой сервис : учебное пособие. / М. Я. Веселовский. – М.: Альфа-М: ИНФРА-М, 2011. – 288 с.

13. Внукова Н. М. Адаптація вимог Solvency II до умов функціонування страхового ринку України / Н. М. Внукова, С. А. Ачкасова, І. В. Скорик // Фінанси України. – 2013. – № 9. – С. 76–82.

14. Гаманкова О. О. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. / О. О. Гаманкова. – К. : КНЕУ, 2007. – 328 с.

15. Гриценко К. Г. Метод діагностування рівня капіталізації страхових компаній із використанням теорії нечіткої логіки / К. Г. Гриценко // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2010. – № 2 (8). – С. 241–244.

16. Дідик Л. М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства / Л. М. Дідик // Економічний вісник НГУ. – 2011. – № 2. – С. 92–100.

17. Добош Н. М. Основні принципи формування та управління капіталу страхових організацій / Н. М. Добош // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2013. – № 767. – С. 132–140.

18. Дьячкова Ю. М. Управління перестраховуванням для забезпечення фінансової стійкості страховика : автореф. дис...канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Ю. М. Дьячкова. – Донецьк, 2010. – 22 с.

19. Єпіфанов А. О. Роль міжнародного регулювання у забезпеченні фінансової безпеки страхового ринку / А. О. Єпіфанов // Вісник ЖДТУ. – 2011. – №4. – С. 337–339.
20. Єрмошенко А. М. Ризики діяльності страховиків і шляхи їх зменшення / А. М. Єрмошенко // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 207–215.
21. Жорова Р. Є. Оптимізація фінансової структури капіталу підприємства / Р. Є. Жорова // Бізнесінформ. – 2014. – № 4. – С. 330–334.
22. Інформація про емітента ПРАТ СК «Арсенал страхування» [Електронний ресурс] // Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA) : офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/participant/33908322>.
23. Інформацію про діяльність страхових компаній України, які займаються ризиковим страхуванням // Ліга страхових організацій України: 192 офіц. веб-сайт. – Режим доступу до ресурсу: <http://uainsur.com/stats/non-life/>.
24. Козьменко О. В. Використання інструментів фінансового ринку як альтернативного механізму перестрахування / О. В. Козьменко, О. М. Пахненко // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 1. – С. 114–118.
25. Консолідовані звітні дані страхового ринку України [Електронний ресурс] // Нацкомфінпослуг : офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/konsolidovani-zvitni-dani.html>.
26. Корват О. В. Формування системи забезпечення пруденційного нагляду за діяльністю зі страхування життя : автореф. дис...канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. В. Корват. – Харків, 2011. – 21 с.
27. Кублікова Т. Б. Система казначейства: управління фінансовими ресурсами: монографія / Т. Б.Кублікова, Е. І. Курганська. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 323 с.
28. Лондар С. Л. Європейський досвід фінансового регулювання страхового ринку / С. Л. Лондар, Л. В. Шірінян // Наукові праці НДФІ. – 2011.

– № 1 (54). – С. 89–102.

29. Луконин С. В. Методы оценки и повышения финансовой устойчивости страховых компаний : автореф...канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / С. В. Луконин. – Москва., 2003. – 22 с.

30. Методика рейтингов надежности страховых компаний [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<http://www.raexpert.ru/ratings/insurance/method/>.

31. Нагайчук Н. Г. Управління капіталом страхової компанії / Н. Г. Нагайчук // Фінанси України. – 2008. – № 11. – С. 106–116.

32. Наркаев В. Р. Перестрахование как инструмент обеспечения финансовой устойчивости страховой организации : автореф. дис. канд. экон. наук : спец. 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / В. Р. Наркаев. – М, 2011. – 24 с.

33. . Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

34. Облікова ставка Національного банку України [Електронний ресурс] // Національний банк України : офіційне інтернет-представництво. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=53647.

35. Опешко Н. С. Обоснование методов управления страховыми рисками для повышения достаточности капитала страховой компании / Н. С. Опешко // Сборник материалов Международной научно-практической конференции «Институциональные основы функционирования экономики в условиях трансформации» (Нюрберг, 23 мая 2014 г.). – Нюрберг. : Верлаг, 2014. – Ч.2. – С. 102–105.

36. Опешко Н. С. Вплив положень Solvency II на розвиток національного ринку страхових послуг / Н. С. Опешко // Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. «Розвиток ринків фінансових послуг в умовах глобалізації» (Харків, 29 листопада 2012 р.). – Х. : ХНЕУ, 2012. – С. 85–86.

37. Партин Г. О. Особливості управління страховими ризиками / Г. О. Партин, М. С. Мацей // Національний лісотехнічний університет України. – 2010. – № 20. – С. 294–298.

38. Пахненко О. М. Концептуальні засади управління ризиками, прийнятими на страхування / О. М. Пахненко // Вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 2. – С. 96–100.

39. Пахненко О. М. Фінансові методи управління страховими ризиками на зовнішньому страховому ринку / О. М. Пахненко // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2. – С. 118–123.

40. Пікус Р. В. Класифікація фінансових ризиків страхових компаній – основа ефективного ризик-менеджменту / Р. В. Пікус // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2006. – № 81–82. – С. 108–113.

41. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу :

<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

42. Показатели финансовой устойчивости страховой компании [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

http://www.zenit.ru/media/rus/content /pdf/insurance_fin.pdf.

43. Про затвердження Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика : розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 04.02.2014 р. № 295 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0344-14>.

44. Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів та порядку їх підтвердження : розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 11.07.2013 р. №2262 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show /v_592500-10

45. Реверчук С. К. Особливості правового регулювання страхового бізнесу в Україні та країнах ЄС / С. К. Реверчук, Т. В. Яворська // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.9. – С.216–222.

46. Рейтинг страхових компаній України [Електронний ресурс] // Форіншурер: офіц. веб-сайт. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/ratings/nonlife/>.

47. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків : затв. Розпорядженням Держфінпослуг від 17.03.2005 р. № 3755 // Правова бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data/base21/ukr21633.htm>.

48. Рябоконь Б. А. Математичне імітаційне обчислювальне моделювання як інструмент прийняття рішень в управлінні проектами страхових компаній / Б. А. Рябоконь, Н. П. Рябоконь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oaji.net/articles/797-1402908013.pdf>.

49. Сокол С. В. Формування фінансового механізму діяльності страхової компанії : автореф. дис...канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / С. В. Сокол. – Д., 2010. – 22 с.

50. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку : монографія / [за заг. ред. А. А. Мазаракі]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 460 с.

51. Супрун А. А. Фінансове управління в страхових компаніях на основі ключових показників / А. А. Супрун // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону : науковий збірник. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2012. – Вип. 8. – Т. 1. – С. 70–79.

52. Супрун Н. В. Нові підходи до управління капіталом страхових компаній [Електронний ресурс] / Н. В. Супрун. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pu.if.ua/depart/>.

53. Ткаченко Н. В. Оцінка платоспроможності страховиків на основі комплексного врахування ризиків / Н. В. Ткаченко // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 141–153.

54. Фисун І. В. Методологічні основи визначення капіталу в страховій діяльності та форми його реалізації в регіонах України / І. В. Фисун // Вісник Київського фаціального університету імені Тараса 213 Шевченка. – 2006. – № 81. – С. 126–128.

55. Фінансовий менеджмент : Навч. посіб. / [Т. В. Момот, В. О. Безугла, Ю. О. Тараруєв та ін.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 712 с.

56. Харченко Н. В. Управління власним капіталом акціонерного товариства / Н. В. Харченко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – № 3. – С. 273–278.

57. Черевко Х. Л. Особливості формування структури капіталу страхової компанії / Х. Л. Черевко // Вісник Львівської комерційної академії. – 2011. – Вип. 34. – 354 с.

58. Чернявська О. В. Капітал страхової компанії: сутність та особливості управління / О. В. Чернявська : збірник наукових статей магістрів факультету фінансів і обліку ПУЕТ за результатами наукових досліджень 215 2011-2012 навчального року. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – С. 396–400.

59. Чиж Л. М. Сутність, структура та функції страхового капіталу [Електронний ресурс] / Л. М. Чиж. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/eui/2012_1/zmist.htm

60. Шірінян Л. В. Економіко-правовий аналіз діяльності страховиків 216 на страховому ринку України / Л. В. Шірінян // Наукові праці НДФІ. – 2013. – № 4 (65). – С. 106–116.

61. Ягупов В. В. Педагогіка : навч. посібник / В. В. Ягупов. – К. : Либідь, 2002. – 560 с.

